

چالش همراه با مجلس؛ اولین چالش مشارکت در قانون نویسی

«چالش همراه با مجلس» اولین مشارکت عمومی مردم ایران در قانون نویسی بود. این نوع مسابقه حکومتی که سابقه‌ی موفق‌ی در کشور‌های توسعه یافته دارد موجب اجرای بهینه‌ی پروژه‌ها می‌شود. برگزاری این چالش اولین گام برای گسترش این سازوکار نوآورانه و پربازده در کشور است.

مصطفی عباسی

در یادداشت قبلی به سازوکار «چالش» پرداختیم و اینکه چگونه یک مسابقه حکومتی می‌تواند موجب اجرای بهینه پروژه‌های دولتی شود. «چالش» راهکار نوآورانه‌ای است که در کشور‌های توسعه یافته مانند انگلیس و ایالات متحده آمریکا تجربه شده است. این وجیزه به تجربه‌ی اولین مسابقه مشارکت در قانون نویسی در ایران یعنی «چالش همراه با مجلس» می‌پردازد.

از آنجا که می‌دانیم بررسی و رفع ایرادات طرح‌ها و لوایح پیشنهادی و نیز عدم جامع نگری در آنها موجب طولانی شدن فرآیند قانون گذاری در مجلس شورای اسلامی می‌شود و نیز با مشاهده تجربیات موفق کشور‌های گوناگون در زمینه‌ی رفع مسائل حکومتی مانند قانون گذاری، توجه مان به شیوه های نوینی معطوف می‌شود که بسیار کم هزینه تر و دارای بازدهی به مراتب بیشتری است .

«جمع سپاری و ایجاد بستر مناسب برای مشارکت مردم در تهیه پیش‌نویس قوانین»، یا اصطلاحاً «CrowdLaw» راه حل این مشکلات بود. اتفاق جدیدی که به وسیله‌ی «چالش همراه با مجلس» توانست برای اولین بار در ایران رخ دهد.

در «چالش همراه با مجلس» از مردم درخواست شد تا در تکمیل و اصلاح پیش‌نویس دو قانون مشارکت کنند. به همین منظور دو طرح «کنترل واردات کالاهای خارجی» و «طرح جامع مدیریت شهری» به طور کامل در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت تا هرگونه نقد، نظر و یا پیشنهاد خود را، در مهلت زمانی مشخصی ارسال کنند. پس از اتمام مهلت ارسال نظرات، گروه داوران با بررسی نظرات و پیشنهادات ارسالی اسامی برندگان را اعلام نمودند. جوایز اعطایی در این چالش بر اساس معیارهای زیر بود:

- مشخص کردن نقاط ضعف و اشکالات طرح‌های فعلی به همراه ارائه توضیحات لازم (نظیر ضعف‌های طراحی سازوکار، مغایرت با سیاست‌های بالادستی یا سایر قوانین، بار مالی غیرضروری، ...)
- توجه به رویکرد طراحی سازوکار و توجه به نقاط کلیدی و کانونی در طراحی سیاست؛
- رعایت اختصار متن پیشنهادی در عین جامع بودن و توجه به کلیه نقاط کلیدی و لازم؛
- رعایت اصول تدوین قانون و ادبیات حقوقی قانون‌نویسی؛
- ارائه تحلیل‌ها، توضیحات و نکات تکمیلی لازم (که پشتیبان ادعاهای مطرح شده هستند)؛
- نیاز به هزینه حداقلی در اجرای طرح (به‌ویژه با توجه اشکال ماده 75 قانون اساسی)

اجرای این مسابقه‌ی حکومتی برای اولین بار در ایران، توانست نظرات مردم اعم از علاقه‌مندان، ذی‌نفعان و دانشگاہیان، را جمع آوری کرده و به ارتقاء کیفیت و پختگی دو طرح مهم در مجلس شورای اسلامی کمک کند.

در نهایت باید گفت «چالش همراه با مجلس» به عنوان اولین مشارکت مردم در قانون نویسی، نمونه‌ای موفق بود از یک «مسابقه حکومتی» در کشور بود که توسط مجموعه‌ی «شفافیت برای ایران» در مورد طرح‌های پیشنهادی دو تن از نمایندگان محترم مجلس (آقایان ابوترابی و حاجی دلگانی) انجام شد. برگزاری این چالش، گامی جدی برای گشایش این مسیر و برگزاری چالش‌های بعدی است. امید است با گسترش فراوان این سازوکار کارآمد و بهینه، شاهد مشارکت هر چه بیشتر مردم در فرآیند قانون نویسی و مسائل حاکمیتی باشیم.

برای مطالعه بیشتر در مورد جزئیات این چالش به <http://transparency4iran.ir/page/challenge> مراجعه فرمایید.